

Gulating lagmannsrett
Postboks 7414
5020 Bergen

Oslo, 01.05.2020

Oppdragsansvarlig advokat: John Christian Elden

BEGJÆRING OM GJENÅPNING

Borgarting lagmannsretts sak: 18-099032ASD-BORG/03

Begjærende part: Clemens Saers

Prosessfullmektig

Advokat John Christian Elden
Advokatfirmaet Elden DA
Postboks 6684 St. Olavs plass
0129 Oslo

Motpart:

Oslo kommune

Prosessfullmektig:

Advokat Toini Oulie-Hauge
Kommuneadvokaten
Rådhuset
0037 Oslo

Saken gjelder:

Begjæring om gjenåpning av Borgarting
lagmannsretts dom av 02.12.2019 i sak 18-
099032ASD-BORG/03

*****

1 INNLEDNING

Saken gjelder krav om oppreisningserstatning.

Clemens Saers var lærer på Oslo Handelsgymnasium (OHG) da han 15.05.2014 ble tatt kvelertak på av en elev ved skolen. Saers ble påført varig fysisk og psykisk skade. Eleven ble 14. august 2015 straffedømt for forholdet i medhold av straffeloven (1902) § 228 første og andre ledd første straffalternativ. Gjerningsmannen ble også dømt å betale erstatning til Saers for økonomisk tap og oppreisning med 30 000 kroner. Saers er tilkjent yrkesskade-erstatning, og har fått konstatert varig mén.

Nærværende sak gjelder om Saers har krav på oppreisningserstatning fra Oslo kommune under det såkalte organansvaret, jf. skadeserstatningsloven § 3-5 første ledd bokstav a.

Oslo tingrett avsa 13.04.2018 dom med slik domsslutning:

1. *Oslo kommune frifinnes.*
2. *Hver av partene bærer sine sakskostnader.*

Bilag 1: Oslo tingretts dom av 13.04.2018.

Saers anket dommen til Borgarting lagmannsrett, som 02.12.2019 avsa dom med slik domsslutning:

1. *Anken forkastes.*
2. *I sakskostnader for lagmannsretten betaler Clemens Saers til Oslo kommune 193 675 – etthundreogtrettusensekshundreogsyttifem – kroner innen to uker fra forkynnelse av denne dommen.*

Bilag 2: Borgarting lagmannsretts dom av 02.12.2019.

Saers anket dommen til Høyesterett 10.01.2020, som 17.03.2020 avsa slik beslutning:

1. *Anken tillates ikke fremmet*
2. *I sakskostnader for Høyesterett betaler Clemens Saers til Oslo kommune 22 875 tjuetotusenåttehundreogsyttifem kroner innen 2 to uker fra forkynnelsen av beslutningen.*

Bilag 3: Høyesteretts beslutning av 17.03.2020.

Undertegnede representerer Saers i nærværende begjæring om gjenåpning av Borgarting lagmannsretts dom av 02.12.2019. Begjæringen gjelder hele avgjørelsen.

Begjæring om gjenåpning skal fremsettes overfor sideordnet domstol med rettskrets som grenser til den domstol som har truffet avgjørelsen, jf. tvl. § 31-1. Ettersom dommen er avsagt av Borgarting lagmannsrett, fremsettes begjæringen overfor Gulating lagmannsrett.

Den relative fristen for gjenåpning av sivile saker er seks måneder etter parten blir kjent med det forhold begjæringen bygger på, jf. tvl. § 31-7 første ledd. Den absolutte fristen er ti år, jf. tvl. § 31-6 andre ledd. De aktuelle nye forhold begjæringen bygger på, ble Saers kjent med 08.11.19 og fikk lest etter rettsaken i Borgarting lagmannsrett. Den relative fristen er da 08.05.2020. Begjæringen er rettidig.

2 GRUNNLAGET FOR GJENÅPNING

Grunnlaget for gjenåpning er feil ved avgjørelsen, herunder at opplysninger om faktiske forhold som var ukjent da saken ble avgjort tilsier at avgjørelsen høyst sannsynlig ville blitt en annen, jf. tvl. § 31-4 bokstav a.

2.1 Aktuelle opplysninger om faktiske forhold som var ukjent da saken ble avgjort.

Borgarting lagmannsrett hadde som nevnt til behandling spørsmålet om oppreisning fra Oslo kommune under det såkalte organansvaret, jf. skadeserstatningsloven § 3-5 første ledd bokstav a. Det sentrale spørsmålet var om noen som handlet på vegne av kommunen hadde utvist grov uaktsomhet. Borgarting lagmannsretts vurdering av dette spørsmålet kan for nærværende formål deles i fem spørsmål:

- 1) Spørsmålet om det kan sannsynliggjøres at det har vært svikt i Utdanningsetatens HMS-arbeid forut for mai 2014.
- 2) Spørsmålet om rektor eller øvrig skoleledelse hadde kjennskap til den konkrete kvelertakseepisoden mot medelev som Huser informerte politiet om 13. november 2013.
- 3) Spørsmålet om det var grovt uaktsomt å ikke informere lærerne om trusselen den konkrete eleven utgjorde.
- 4) Spørsmålet om det allerede forut for mai 2014 var grunnlag for å bortvise eleven for resten av skoleåret eller sette inn vakter som kunne følge ham.
- 5) Spørsmålet om det etter en totalvurdering samlet sett var opptrådt grovt uaktsomt av noen som handlet på vegne av kommunen.

Borgarting lagmannsrett kom til at det på ingen av disse punktene var opptrådt grovt uaktsomt. I det følgende anføres at det foreligger nye opplysninger om faktiske forhold som rokker ved Borgarting lagmannsretts konklusjon i spørsmål 1, og dermed indirekte også punkt 5.

2.1.1 Spørsmålet om det kan sannsynliggjøres at det har vært svikt i Utdanningsetatens HMS-arbeid forut for mai 2014.

Saers hevdet, og hevder fortsatt, at det har forekommet slike kurs forut for mai 2014. Som ansatt i norsk skole siden august 1973 har han selv aldri blitt gjort oppmerksom på eller deltatt i kurs knyttet til vold og utagerende elever.

Det var særlig to vitner som var av betydning for rettens vurdering av spørsmålet om det har vært svikt i Utdanningsetatens HMS-arbeid forut for mai 2014.

Einar Osnes, hovedverneombud for Utdanningsetaten i Oslo, ansatt i den funksjonen fra 2006, og Maria Tandberg, leder for HMS-seksjonen i Utdanningsetaten fra 2003.

Osnes vitnet onsdag 06.11.2019. Han ga uttrykk for at kurs og oppmerksomhet mot vold mellom elever og elever mot lærere ikke var et tema før til høsten 2014. Han forklarte at han ble møtt med motvilje da han ga uttrykk for behovet for slike kurs fra ca. 2010 og framover. Tvert imot, skulle ord som vold ikke brukes på etatens intranettsider. I stedet skulle voldsepisoder bli omtalt som uheldige episoder.

Tandberg vitnet torsdag 07.11.2019. Hun hadde en annen oppfatning. Hun ga uttrykk for at kurs og oppmerksomhet mot vold mellom elever og elever mot ble gitt helt tilbake til 2003 og sammenhengende til i dag. Hun sa videre at lærerne risikovurderer sin arbeidssituasjon hver dag, hver time. Hun sa at etaten har høyt fokus på dette. Da Saers' advokat Thorkil Aschehoug konfronterer Tandberg oppmerksom med Osnes' uttalelser dagen før, at slike kurs først startet opp høsten 2014, svarte Tandberg at «det er ikke sant».

Borgarting lagmannsrett skrev på side 8 i dommen at de legger Tandbergs forklaring til grunn. Borgarting lagmannsrett kan dermed ikke se at Saers har sannsynliggjort svikt i Utdanningsetatens HMS-arbeid forut for mai 2014.

Aschehoug gjør retten den 08.11.2019 oppmerksom på at han har fått tak i et notat fra møte i Utdanningsetatens arbeidsmiljøutvalg, fra en av Tandbergs underordnede, som bekrefter Osnes' beskrivelse av arbeidet med vold og trusselhendelser mot ansatte. Kommuneadvokaten protesterer på at det legges fram nye bevis, noe retten tar til følge.

Den nye opplysningen om faktiske forhold som påberopes i nærværende begjæring om gjenåpning, er dette notatet datert 02.08.2016 fra møte i arbeidsmiljøutvalget samme dag.

Bilag 4: SB-/4/16 Arbeidet med vold og trusselhendelser mot ansatte

Innledningsvis i notatet står det:

«Utdanningsetaten har i samarbeid med etatshovedverneombudet arbeidet aktivt siden 2013 med problemstillinger vedr. forebygging og håndtering av vold og trusselhendelser mot ansatte. I den følgende saksfremstillingen gis det en oppsummering av arbeidet, med hovedvekt på oppfølging av ideseminaret. Det gis også en redegjørelse for hvordan Avdeling for PPT og spesialskoler (APS) vil kunne bidra innenfor dette området.»

Møtet er altså fra 2016, og oppsummerte arbeidet som hadde vært gjort frem til da. Under overskriften «Historikk – hva er gjort så langt», fremgår at det høsten 2013 ble nedsatt en arbeidsgruppe som skulle vurdere mulige tiltak. Resultatet av gruppens arbeid var ferdig først etter voldshendelsen mot Saers, og besto i:

- Risikovurderingsskjema til bruk ved trakassering, vold og trusler
- Skjema for vurderinger i forhold til enkeltelever/definerte elevgrupper
- Flytskjema for risikovurdering ved ankomst av ny elev til skolen

- *Informasjonspakke til skolene til bruk i personalmøter (ble utformet, men ikke implementert)*
- *Gjennomgang av informasjonen på TAVLA om utagerende elever og forslag til forbedringer. Dette arbeidet ble imidlertid ikke ferdigstilt.*

Videre fremgår det at det ble avholdt kurs om forebygging og håndtering av vold og trusselhendelser den 13.11.2014, i overenstemmelse med det Osnes uttrykte da han vitnet.

Atter videre fremgår det at det ble holdt et «idéseminar» den 16.03.2015, der innspillene som kom ble oppsummert slik:

Kompetansetiltak:

- *Opplæring av ledere*
- *Opplæring av lærere i klasseledelse*
- *Individuell opplæring av ansatte som arbeider med utfordrende atferd*

Konklusjonen i møtet var at det er behov for kompetanseheving, konsentrert om:

- *Å etablere forebyggingskompetanse slik at de kan bygge robuste klasserom for alle og den ene*
- *Å etablere kompetanse til å kartlegge årsaken til problematferd*
- *Å bygge opp kunnskap for å tidlig oppdage tegn på problematferd*
- *Å bygge kompetanse på hvordan møte og tilrettelegge for elever med problematferd*

Dersom det skulle stemme, slik Tandberg hevdet, at slikt arbeid hadde pågått siden 2003, ville det klart vært nevnt i notatet. Dessuten må det kunne legges til grunn at alt det som blir spilt inn som nye ideer og innspill, er tiltak som ikke foreligger allerede. Når Tandberg hevdet i sitt vitnemål at slike tiltak forelå allerede før mai 2014, mens det foreligger nye opplysninger som tyder på noe annet, svekker det troverdigheten av vitnemålet generelt.

2.2 Hvorfor disse opplysningene om faktiske forhold tilsier at avgjørelsen høyst sannsynlig ville blitt en annen.

Vilkåret om at avgjørelsen «høyst sannsynlig» ville blitt en annen, innebærer en viss lemping sammenlignet med det mer kvalifiserte kravet i tvml. § 407 første ledd nr. 6, som krevde at de nye opplysningene «aaopenbart» måtte ha medført en annen avgjørelse, jf. Ot.prp. nr. 51 (2005-2005), pkt. 21.13.4. Med «høyst sannsynlig» kreves det imidlertid fortsatt en høy grad av sannsynlighet for endring, men altså ikke slik at avgjørelsen nødvendigvis ville blitt en annen, jf. HR-2016-999-U avsnitt 12.

Som nevnt ovenfor la Borgarting lagmannsrett til grunn Tandbergs vitnemål som et premiss for vurderingen av om noen som handlet på vegne av kommunen hadde utvist grov uaktsomhet. Dersom Osnes' vitnemål hadde blitt lagt til grunn i stedet, ville konklusjonen på spørsmål 1 ovenfor, om det kan sannsynliggjøres at det har vært svikt i Utdanningsetatens HMS-arbeid forut for mai 2014, høyst sannsynlig blitt et annet. Notatet inneholder slike nye

opplysninger om faktiske forhold, som gjør at Osnes' vitnemål burde legges til grunn fremfor Tandbergs vitnemål.

Dersom konklusjonen hadde blitt en annen på spørsmål 1, ville det videre fått følger for spørsmål 5, altså om det etter en totalvurdering samlet sett var opptrådt grovt uaktsomt av noen som handlet på vegne av kommunen.

Borgarting lagmannsrett skrev i sin dom, på side 17:

«Lagmannsretten går nå over til å vurdere om skoleledelsens og/eller Utdanningsetaten ut fra en totalvurdering må anses å ha utvist grov uaktsomhet i sin håndtering av gjerningsmannen som en sikkerhetsrisiko ved [skole], som et grunnvilkår for å tilkjenne oppreisningserstatning etter skadeserstatningsloven § 3-5.

Som nevnt har lagmannsretten ikke funnet grunnlag for å kritisere verken skoleledelsen eller Utdanningsetaten for svikt i HMS-arbeidet generelt. Lagmannsretten har heller ikke funnet grunnlag for å kritisere ledelsen ved [skole] for mangelfulle risikovurderinger eller oppfølging av risikoelevne generelt i det aktuelle skoleåret, der skolen i tillegg hadde forsterkede ressurser i sitt ressursteam. Endelig har lagmannsretten ikke funnet grunnlag for å karakterisere det som uaktsomt at ledelsen ved [skole] ikke i april/mai 2014 engasjerte vakter til å holde oppsyn med gjerningsmannen på skolen, eller at man ikke på et tidligere tidspunkt forsøkte å få ham bortvist for resten av skoleåret.

(...)

Lagmannsretten har funnet det kritikkverdig at rektor ikke informerte alle skolens lærere senest i mars/april 2014 om det farepotensialet gjerningsmannen utgjorde.»

Dersom konklusjonen var annerledes på spørsmål 1, sammenholdt med at det allerede var kritikkverdig at rektor ikke informerte alle skolens lærere senest i mars/april 2014 om det farepotensialet gjerningsmannen utgjorde, ville det samlet sett ført til at konklusjonen for Borgarting lagmannsrett høyst sannsynlig ville blitt at det var opptrådt grovt uaktsomt.

På denne bakgrunn er det høyst sannsynlig at avgjørelsen ville blitt en annen, dersom Borgarting lagmannsrett kunne tatt de fremlagte nye opplysningene om faktiske forhold i betraktning. Konklusjonen er derfor at det foreligger grunnlag for gjenåpning.

3 GJENÅPNINGSSAKEN

I gjenåpningssaken vil det bli anført de samme krav og ført de samme bevis som i saken for Borgarting lagmannsrett og i anken til Høyesterett datert 10.01.2020.

Bilag 5: Anke til Høyesterett datert 10.01.2020.

Videre vil det nye beviset som fremkommer ovenfor under punkt 2.1. føres.

4 PROSESSUELT

Det antas at saken kan gjennomføres på vanlig måte, jf. tvl. § 31-7 andre ledd bokstav k.

5 PÅSTAND

På vegne av Clemens Sears fremsettes slik

PÅSTAND:

1. Begjæringen om gjenåpning av sak 18-099032ASD-BORG/03 tas til følge.
2. Oslo kommune dømmes til å betale til Clemens Saers oppreisningserstatning fastsatt etter rettens skjønn, med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.
3. Clemens Saers tilkjennes sakskostnader for alle instanser.

Oslo, 01.05.2020
ADVOKATFIRMAET ELDEN DA

John Christian Elden
Advokat (H)